

Наркеева А.А.

АДАБИЯТТЫ ОКУП ҮЙРӨНҮҮДӨ КАЛЫПТАНДЫРУУЧУ
КОМПЕТЕНТТҮҮЛҮКТӨР

Наркеева А.А.

ФОРМИРУЮЩАЯ КОМПЕТЕНЦИЯ В ИЗУЧЕНИИ ЛИТЕРАТУРЫ

A. Narkeeva

FORMATIVE COMPETENCES IN STUDYING LITERATURE

УДК: 82 (37.03)

Бул макалада адабияттын азыркы коомдогу орду чагылдырылып баяндалды, негизинен адабияты окуп тим болбостон коомду курчап турган айлана-чөйрө менен бирге адам баласынын аң-сезимин, сүйлөө речин, ойлоосун өсүп-өнүктүрүүдө. Макалада адабий чыгармалардын натыйжасында көптөгөн кылымдар бою жыйнаган табылгаларын, тарыхый маалыматтарды көркөм баянга айландырып, укумдан-тукумга оозеки түрдө өткөрүп келгендиги тууралуу жазылды. Кыргыз адабиятынын предметтик компетенттүүлүгү окуу жана практикалык ишмердүүлүгү ар дайым айкалышканда гана ийгиликтүү ишке ашырылып келе жатат. Адабияты окутууду чыгарманы эстетикалык өздөштүрүүгө жөндөмдүүлүк, искусствонун башка түрлөрүнүн катарында адабияттын өзгөчөлүгү, өнүгүшү жөнүндө түшүнүгүн калыптандыруу менен окуучулардын жана студенттердин аң-сезимин өстүрүүдө өз оюн толугу менен жеткире ала тургандыгын далилдөө, ошондой эле оозеки көркөм чыгармалары өзгөчө баалуу табылгаларын чогултуп-жыйноочу казынанын башынан өткөргөндөрдүн урунттуу учурларынан кабар берген тарыхтын, коомго, ар бир инсанга моралдык, укуктук, эрежелерин туюндуруучу юридикалык жыйнактын, таалим-тарбия берүүчү куралдын, жакшы-жаман түшүнүктөрдү чечмелеген туюнтманын ж.б. жашоо-тиричиликтин көп кырдуу зарылдыктары үчүн пайдаланууга боло турган энциклопедиялык мазмундагы «китептин» милдетин аткарып келери айтылат.

Негизги сөздөр: адабият, чыгарма, изилдөө, аң-сезим, компетенттүүлүк, таалим-тарбия, оозеки чыгарма.

В статье описывается роль литературы в современном обществе, главным образом, в развитии человеческого сознания, речи и мышления, а также среды, окружающей общество. В статье говорится, что в результате литературных работ он превратил находки и исторические данные, которые он собирал на протяжении веков, в художественную литературу и передавал их устно из поколения в поколение. Предметная компетентность кыргызской литературы успешно реализуется только при сочетании учебной и практической деятельности. Доказать, что литература может в полной мере выразить свои мысли в развитии сознания школьников и студентов, формируя понимание особенностей литературы, развития, среди других видов искусства, умения овладеть произведениями эстетики, а также устные произведения искусства, сборник легенд, образовательный инструмент, интерпретация хороших и плохих концепций, отражающий основные моменты истории сокровищницы, в которой собраны особо ценные сокровища. Он служит «энциклопедической книгой», которую можно использовать для самых разных жизненных нужд.

Ключевые слова: литература, произведение, исследование, сознание, компетентность, воспитание, устное произведение.

The article describes the role of literature in modern society, mainly in the development of human consciousness, speech and thinking, as well as the environment surrounding society. The article says that as a result of literary work, he turned the finds and historical data that he collected over the centuries into fiction and passed them down orally from generation to generation. Subject competence of Kyrgyz literature is successfully realized only with a combination of educational and practical activities. Prove that literature can fully express its thoughts in the development of the consciousness of schoolchildren and students, forming an understanding of the characteristics of literature, development, among other types of art, the ability to master works of aesthetics, as well as oral works of art, a collection of legends, an educational tool, the interpretation of good and bad concepts, reflecting the highlights of the history of the treasury, which contains particularly valuable treasures. It serves as an «encyclopedic book» that can be used for a wide variety of life needs.

Key word: literature, work, research, consciousness, competence, education, oral work.

Киришүү. Ондогон кылымдарды карытып, жалпы адам баласынын оомалуу-төкмөлүү, тарыхый жолунда өзүнө гана таандык из калтырып, тириликтин машакаттуу жолун басып, жашоонун өзгөчө татаал чыйырындагы миндеген тоскоолдуктардан өтүп, өмүр-өлүм үзөңгүлөш жүргөн далай кагылыш-кармаштарды баштан кечирип, өз атын, өзгөчө белгилерин жоготпой сактап, келе жаткан түптүү элдин кыргыздардын урпактарга калтырган баалуу байлыктарынын бири – оозеки көркөм чыгармачылыгы.

Бир кездерде жазуу-сызуусу бар өз алдынча өсүп-өнүккөн эл болсо да, тарыхтын өйдө ылдыйлуу татаал жолунда көрүнүктүү ордун, өнүккөн өнөрлөрүн, алардын ичинде да сактап кала албай, натыйжада көптөгөн кылымдар бою жыйнаган табылгаларын, тарыхый маалыматтарды көркөм баянга айландырып, укумдан тукумга оозеки түрдө өткөрүп келүүгө мажбур болгон кыргыздар үчүн алардын оозеки көркөм чыгармалары өзгөчө баалуу табылгаларын чогултуп-жыйноочу казынанын башынан өткөргөндөрдүн урунттуу учурларынан кабар берген тарыхтын, коомго, ар бир инсанга моралдык, укуктук, эрежелерин туюндуруучу юридикалык жыйнактын, таалим-тарбия берүүчү куралдын, жакшы-жаман түшүнүктөрдү чечмелеген туюнтманын ж.б. жашоо-тиричиликтин көп кырдуу зарылдыктары үчүн пайдаланууга боло турган энциклопедиялык мазмундагы «китептин» милдетин аткарып келген. Элдик оозеки

чыгармачылыктын орчундуу мааниси, жашоо жөндөмүнүн сыры – ал чыгармалар өткөндүн үнү, жаңынын жаңырыгы болуп, миңден ашуун жаштагы үлгүлөрү да улам кийинки шартка «ылайыкташып», мезгил талабына жооп берип, көркөм туунду катары наркын сактап, күйөрмандардын руханий талабын канааттандырып, эстетикалык рахат тартуулап, тарбия, таануучулук оң таасирин тийгизип, бүгүн да өз күчүн жоготпой келе жаткандыгында [1].

Тарыхый өнүгүш жолунда жакшы менен жаманды, ийгиликтин кубанычын, жеңилүүнүн ызасын, гүлдөп өнүгүүнүн рахатын, төмөн чөгүүнүн басынуу кайгысын бир эле эмес, көптөгөн жолдордо башынан өткөрүп, өз эркиндиги, көз каранды болбостугу, элдин биримдиги, ынтымагы үчүн дайым күрөшүп, адамдык асыл дөөлөттөрдү туу тутуп, аздектеп, өз башынан өткөндөрдүн урунттуу учурлары менен алгылыктуу табылгаларын көркөм сөз тутумунда – көркөм чыгармаларда мончоктой тизип, эл байлыгын этият сактап, бапестеп багып, өзгөчө жогору баалап ыйык тутунган байыркы эл – кыргыздардын оозеки көркөм чыгармачылыгы адаттан тыш өсүп-өнүккөн.

Кыргыз элинин басып өткөн тарыхый жолунда, күндөлүк турмушунда оозеки көркөм чыгармачылыктын өзгөчө мааниге ээ болуп, чоң роль ойногондугун тарыхта өтө сейрек учурай турган феномендик мүнөздөгү «Манас» эпосунун мисалынан – көчмөн кыргыздар өз жашоо шартынын өзгөчөлүгүнө ылайыкталган дүйнөнүн сегизинчи укмушун – оозеки жаратып, оозеки сакталган поэзиянын көркөм чалкар деңизин – башка эч бир кезикпеген, өзү сыяктуулардын арасында теңдеши болбогон жомокту – эпосту жаратканынан да таасын байкоого болот [2].

Материалды изилдөө жана талкулоо. Компетенттүүлүк – бул адистин интеллектуалдык, психологиялык, моралдык жана ишмердик (функционалдык) абалы, ошол аркылуу анын канчалык билим алгандыгы, көндүмдөргө ээ болгондугу, тажрыйба топтогондугу, башкалардын ишмердүүлүгүн өзүнө сиңиргендиги, маалыматтар менен куралдангандыгы жана аларын кандайча колдоно алары аныкталат.

Компетенттүүлүк – бул натыйжалуу жыйынтыктарга жетишүү үчүн ыңгайлуу жүрүш-туруш модели, алгоритм, кыймыл-аракеттерди ишке ашыруунун жолдору.

Адабият ааламдын сырын, адамдын жан дүйнөсүнүн эстетикалык камылгасын, туюмун кабылдап, анын турмушунун ар кыл жактарын көркөм образдар аркылуу чагылдырат. Адабияттын адеп-ахлактык, эстетикалык, таалим-тарбиялык, дүйнө таануучулук жана билим берүүчүлүк мүмкүнчүлүгү өтө кенен.

Адабий чыгармаларды кабыл алуу, талдоо, интерпретациялоо окурмандык ишмердүүлүктүн белгилүү ыкмаларына жана түрлөрүнө негизделишет, кыр-

гыз, орус жана өзбек адабиятынын чыгармаларындагы темалардын, образдардын, сюжеттердин салыштырылышы менен жупташып биригишине негизделет. Мектепте окутуу үчүн көркөм чыгармаларды тандоонун негизги чен-өлчөмдөрү (критерийлери) болуп алардын:

- жогорку көркөм баалуулугу,
- гуманисттик багыты,
- окуучуга инсан катары позитивдик таасири,
- баланын жаш өзгөчөлүгүнө жана өнүгүүсүнө ылайык келүүсү,
- ошондой эле Кыргыз Республикасынын ата мекендик билим берүү тажрыйбасы жана маданий-тарыхый салттары эсептелет. Кыргыз адабияты курсу окурмандык багыттагы окутууга таянат. Ушуга байланыштуу негизги концептуалдык жоболор окуучулардын адабий өнүгүүсүнүн төмөнкү факторлоруна таянат:

– мектеп окуучуларынын жакынкы өсүү зонасын эске алуу менен окурмандык өнүгүүсүнүн жаш курак өзгөчөлүктөрү;

– кыргыз адабиятынын чыгармаларын түшүнө билүүнүн: кабыл алуунун жана өздөштүрүүнүн өзгөчөлүктөрү;

– кыргыз адабиятынын чыгармаларын дүйнөнүн көркөм модели жана адамдардын мамилесинин модели катары түшүнүү спецификасы;

– түрдүү авторлор менен элдердин адабияттарынын улуттук өзгөчөлүктөрүн, өз ара аракеттешүүсүн эске алуу менен көркөм текстти кабыл алуу жана түшүнүү деңгээлдери боюнча көрсөткүчтөргө. Көркөм чыгармаларды окуу окуучулардын өнүгүү караты катары каралат.

Окуучунун адабий өнүгүүсү окуучунун жаш курагын эске алат, башталгыч класстарда алган окурмандык даярдыгына таянат, анын жалпы өнүгүүсү менен, дүйнөлүк көз карашынын калыптануусу жана адеп-ахлактык баалардын эволюциясы менен түздөнтүз байланышта болот.

Окуучулардын адабий өнүгүүсүнүн үч мезгили бөлүп көрсөтүлөт (Н.Д. Молдавская, В.Г. Маранцман, О. Никифорова).

Бул көз караштан алганда, адабиятты окутуунун негизин мектепте билим берүүнүн ушул акыркы этабында, текстти биринчи ирет «момун-реалисттик» (Г.А.Гуковский) кабыл алуу гана эмес, ой жүгүртүү процессин өнүктүрүүгө багытталган аналитикалык талдоо түзөт. Бул болсо чыгарманы биринчи ирет кабыл алуу менен аны жыйынтыктоочу эстетикалык тандоонун ортосундагы байланыштырган звено болуп калат.

– сабаттуу окурманды тарбиялоо жана окуучулардын көркөм чыгармаларды окуу маданиятын өнүктүрүү;

– көркөм адабиятты эстетикалык кабыл алуусун жана көркөм эстететүүлөрүн, түшүнүктөрүн жана пикирлерин калыптандыруу;

– натыйжалуу окурмандык чыгармачылыгын өбөлгөлөө.

– адабий чыгармаларды окурмандык толук кандуу кабыл алуусун жана түшүнүүсүн, адабий чыгармага эмоционалдык мамилесин билдирүүсүн камсыздоо;

– этномаданий мамилени колдонуу менен, кыргыз адабиятынын сөз түрүндөгү искусство катары өзгөчөлүгүнө маани берүүсүнө шарт түзүү;

– адабий чыгармадагы көркөм сүрөт каражаттарынын ролун түшүнүүгө түрткү берүү;

– чыгарманын маанисин түшүнүү үчүн текст менен иштөөдө окуучулардын ой жүгүртүү ишмердүүлүгүн (салыштыруу, талдоо, баалоону жалпылоо) жигердештирүү;

– окуучулардын чыгармачылык ишмердүүлүгүнүн ар кандай түрлөрүн өбөлгөлөө;

– окууга кызыгуусун жаратуу, китеп окууга зарылчылыгын жана китеп окуунун баалуулугун, китептин баалуулук багыттарга таасирин түшүнүүсүн калыптандыруу;

Азыркы учурда компетенттүүлүктөрдүн негизинде инсанга багыттап окутууда негизги жана предметтик компетенттүүлүктөр боюнча

- репродуктивдүү,

- продуктивдүү,

- креативдүү(чыгармачылык) 3 деңгээлде окуучулар ээ боло турган натыйжаларга көңүл буруу учурдун талабы. Окуучунун окуу ишмердүүлүгүнүн сапатын аныктоодо предметтик компетенттүүлүк чоң мааниге ээ. Кыргыз адабиятынын предметтик компетенттүүлүгү окуу жана практикалык ишмердүүлүк ар дайым айкалышканда гана ийгиликтүү ишке ашат.

Окурмандык компетенттүүлүк – адабий чыгарманы эстетикалык өздөштүрүүгө жөндөмдүүлүк, искусствонун башка түрлөрүнүн катарында адабияттын өзгөчөлүгү жөнүндө түшүнүгүн калыптандыруу, образдуу сөздүн көркөм көп маанилүүлүгүн, ассоциативдүүлүгүн, көрүү жана угуу дааналыгын ачуу аркылуу образдык сөздү түшүнүү жана инсандык деңгээлде өздөштүрүү, теориялык – адабий түшүнүктөр жөнүндө үйрөнүүчү предмет катары эмес, көркөм чыгарманы түшүнө билүүгө жардамдашкан курал, каражат катары түшүнүктү өнүктүрүү.

Баалуулук-дүйнө таанымдык компетенттүүлүк – адабиятта чагылдырылган адеп-ахлактык баалуулуктарды жана дүйнө тааным категорияларды түшүнүү, ушул баалуулуктарга өзүнүн мамилесин аныктоо жана негиздөө, гуманисттик адеп-ахлактык позицияларга бек туруу;

Адабий-чыгармачылык компетенттүүлүк – ар түрдүү типтеги дил баяндарды, түрдүү жанрдагы жана формадагы адабий чыгармачыл иштерди жазууга жөндөмдүүлүк.

Бүгүнкү күндүн мугалиминин максаттары жана милдети окуучуларга жөнөкөй эле маалыматтардын топтомун берүү болуп эсептелбейт. Учурдагы билим берүүнүн максаты – бул сынчыл ойлому өнүккөн инсанды тарбиялоо жана окутуу менен бирге окуучулардын ойлоноууга болгон муктаждыгын, ар кандай кырдаалды талдоого жана аларды туура баалоого, ар түрдүү маселелерди чечүүнүн оптималдуу жолун табууга үйрөтүү экендигин ар бир педагог түшүнүүсү зарыл.

Ар түрдүү деңгээлдеги (репродуктивдүү, продуктивдүү жана креативдүү) тапшырмаларды түзүүнүн зарылдыгы ар бир окуучу кандайдыр бир зарыл болгон билимдердин жана компетенттүүлүктөрдүн деңгээлдерине ээ болушу керек.

Адабият – балдарды адептик оң сапаттарга үйрөтүүнүн эң таасирдүү куралы болгондуктан, адабият мугалими компетенттүүлүк жана коммуникативдик мамиле түзө билүүсү абзел. Окуучунун мамлекеттик тилде бай лексика менен сабаттуу сүйлөй жана жаза билиши адабиятты мектепте сабаттуу окутууга байланыштуу экенин эстен чыгарбаганыбыз дурус. Эстетикалык табити өнүккөн, көркөмдүк жактан билимдүү, маданияттуу окуучуну тарбиялоо адабият теориясысыз, көркөм сөз өнөрүнүн образдык-эстетикалык жаратылышын мыйзам ченемдүүлүктөрүн талдап түшүнүүсүз мүмкүн эмес. Окуучуларды теориялык түшүнүктөрдү практикада колдоно билүүгө жатыктыруу, машыктыруу дайыма көңүлдүн борборунда болушу шарт.

Изилдөө методдору. Кыргыз адабиятын окутуу иштери педагогика илиминин жалпы, атайын жана жеке методологиясынын жоболоруна негизделет. Кыргыз адабиятын окутуу процессинде инсанга багытталган окутууга өзгөчө маани берилет. Кыргыз адабиятын окутууга коммуникативдик мамиле жасалып, окутуунун объектисин көркөм текст түзүүсү, ал эми сабак процесси жандуу сүйлөшүү, талдоо, талкуулоо, баяндоо иштери, чыгармаларга карата эссе-пикир жазуу, аргументтөө аркылуу жүргүзүлүшү шарт.

Адабиятты окутуу методикасында методдор тууралуу түшүнүктөр ар дайым эволюциялык аракетте болуп, улам жаңы ойлор менен толукталып келгендигин байкайбыз. Эвристикалык (жарым-жартылай изилдөө), изилдөөчүлүк, репродуктивдүү, долбоорлоо, стандарттык эмес сабактын формалары, интерактивдүү ж.б. методдор аркылуу кызыктыруучу окутуу чөйрөсүн түзүү, шыктандыруу окуучулардын натыйжалуу билим алышына өбөлгө түзөт. Окуучу-

лардын өз алдынча иштешине, баяндама, дил баян, реферат, билдирүү, рецензия, аннотация, эссе жазышына көбүрөөк көңүл буруу жакшы натыйжаларды берет. Кыргыз адабияты предметин окутуудагы айрым көйгөйлөр:

- мугалимдердин предметтик стандарт боюнча маалыматынын жетишсиздиги;
- кыргыз адабияты окуу китептеринин сапатын жогорулатуунун зарылдыгы;
- кыргыз адабиятын окутууга карата методикалык колдонмолордун жетишсиздиги;
- кыргыз тили жана адабияты мугалимдеринин алдыңкы тажрыйбаларынын жайылтылбай жатышы;
- мугалимдерге керектүү кошумча адабияттардын, дидактикалык материалдардын жетишсиздиги;
- компетенттүүлүктөрдүн негизинде сабакты пландоо боюнча тажрыйбанын аздыгы;
- жаңы чыккан программа менен окуу китептеринин дал келбестиги;
- окуучулардын окурмандык активдүүлүгүнүн начардыгы;
- окуучуну көркөм, чечен сүйлөтүү боюнча мугалим тарабынан аракеттердин аздыгы;
- кыргыз адабияты сабагында техникалык каражаттардын, көргөзмөлүүлүктүн (электрондук окуу материалдары, мультимедиялык материалдар, аудиотексттер, көркөм окуу боюнча видеофильмдер ж.б.) жетишсиздиги ж.б.

Адамдар инсандык жана кесиптик чөйрөдөгү (маалыматтык каражат, башка адамдар жана адамдар тобу, жеке инсандык сапаты жана адамдын өзүнүн мүмкүнчүлүктөрү) колдонгон каражаттардын категориясына шайкеш келген Мамлекеттик билим берүү стандартында негизги компетенттүүлүктөр аныкталган. Мектептик билим берүү процессинде окуучулар төмөнкүдөй негизги компетенттүүлүктөргө ээ болушат:

Маалыматтык компетенттүүлүк – керектүү маалыматты чогултуу, аны менен иштөө, сактоо жана пайдаланууну ишке ашыруу. Окуучулар маалымат менен иштөө маданиятын өздөштүрүшөт: жетпеген маалыматты максатуу издеп, кээ бир үзүндүлөрдү салыштырышат, жалпылаган талдоо жана гипотеза түзүү көндүмдөрүнө ээ болушат. Жалпы мазмундан негизги ойду бөлө алат.

Социалдык-коммуникациялык компетенттүүлүк – өз умтулууларын социалдык топтун жана башка адамдардын кызыкчылыктары менен айкалыштырууга, башка адамдардын ар түрдүү көз караштарын таануунун жана баалуулуктарына (диний, этникалык, кесиптик, инсандык) сый мамиленин не-

гизинде өз көз карашын маданияттуу далилдөөгө даярдык. Керектүү маалыматты маектешүү (диалог) аркылуу алуу, аны социалдык, кесиптик, инсандык көйгөйлөрүн чечүү үчүн оозеки, жазуу түрүндө берүү даярдыгы. Маселелерди чечүү үчүн башка адамдардын жана социалдык институттардын ресурстарын пайдаланууга мүмкүнчүлүк берет.

Окуучулар сүйлөшүүнүн (коммуникациянын) диалогдук формасын билишет, өз көз карашын далилдүү айта алышат; жанындагы адамды түшүнүшөт, угушат, өзүнүн оюнан айырмаланган көз карашка толеранттуу мамиле жасашат.

«Өз алдынча уюштуруу жана маселелерди чечүү» компетенттүүлүгү – маалыматта, окуу жана турмуштук кырдаалдарда ар түрдүү ыкмаларды пайдалануу менен өз алдынча же башка адамдар менен өз ара аракеттенүүдө карама-каршылыкты табуу, ошондой эле кийинки аракеттер жөнүндө чечимдерди кабыл алуу даярдыгы. Окуучулар өзүнүн көз карашын ар түрдүү ойлорду эске алуу менен иретке келтиришет, чыр-чатактарды чече алышат.

Кыргыз адабияты боюнча предметтик компетенттүүлүктөр – негизги компетенттүүлүккө карата жекече компетенттүүлүктөр, алар адабиятта билим берүү натыйжаларынын жыйындысы түрүндө аныкталат.

Азыркы кыргыз адабиятын окутууда компетенттүүлүк мамиле жетекчилик ролду ойнойт. Предметтик компетенттүүлүктөр 10-11-класстардагы «Кыргыз адабияты» предметинин максаты жана милдетине шайкеш келген: «Окурмандык компетенттүүлүк», «Баалуулук-маанилик компетенттүүлүк» жана «Адабий-чыгармачылык компетенттүүлүк» болуп бөлүндү.

Окурмандык компетенттүүлүк – адабий чыгарманы искусствонун түрү катары окууга, эмоционалдуу кабыл алууга жана түшүнүүгө жөндөмдүүлүк, искусствонун башка түрлөрүнүн катарында адабияттын өзгөчөлүгү жөнүндө түшүнүгүн калыптандыруу, образдуу сөздүн көркөм көп маанилүүлүгүн, маалыматтуулугун, ассоциативдүүлүгүн, көрүү жана угуу дааналыгын ачуу аркылуу образдык сөздү түшүнүү жана инсандык деңгээлде кабыл алуу; кепти толуктоо жана байытуу; теориялык-адабий түшүнүктөр жөнүндө үйрөнүүчү предмет катары эмес, көркөм чыгарманы түшүнө билүүгө жардамдашкан курал, каражат катары түшүнүктү өнүктүрүү. Окуучулардын ар башка элдерге жана маданияттарга тиешелүү адабий чыгармаларды салыштыруу, талдоо көндүмдөрүнө ээ болуусу.

Адабий-чыгармачылык компетенттүүлүк – окуган чыгармаларынын жана жеке тажрыйбасынын негизинде адабий чыгармачылыкка жөндөмдүүлүгү, ар түрдүү темадагы, жанрдагы жана формадагы адабий чыгармачыл иштерди жазууга жөндөмдүүлүгү;

адабий чыгармалар, жеке таасирленүүлөрү, ассоциациялар жөнүндө оозеки жана жазуу түрүндө кепти жаратуусу, стилдик боектогу кепти колдонуусу.

Корутунду. Маклада адабиятты окутуунун компетенттүүлүгү окуучулардын жан дүйнөсүн адабий чыгармаларга байыттуу жана аң-сезимин, сүйлөө речин өз алдынча иштөөсүн калыптандыруу. Окуучулардын билим деңгээлин жогорулатуу максатында Мамлекеттик билим берүү стандартына окутуунун компетенттүүлүгүн киргизип, мектептеги мугалимдеринин тажрыйбасын арттыруу максатында сабак өтүүнүн стилин калыпка түшүрүү.

Адабияттар:

1. Кыргыз адабияты предмети боюнча мамлекеттик стандарт. - Бишкек, 2018.
2. Ишкеев Н. Кыргыз адабиятын мектептерде окутуунун тарыхы. - Бишкек, 1994.
3. Алымов Б. Кыргыз адабиятын (1920-1990-жж.) мектепте окутуунун илимий методикалык негиздери: Педагогикалык илимдердин доктору деген окумуштуулук даражаны изденүү үчүн илимий доклад түрүндөгү дисс. автореф. [Текст] Б.Алымов. / 13.00.02. - Бишкек, 1994.
4. Байгазиев С. Окутуунун жана тарбиялоонун философиясы [Текст] С.Байгазиев. - Бишкек, 2012.
5. Оторбаев Б. Мектепте адабиятты интерактивдүү окутуу [Текст] Б.Оторбаев. - Бишкек, 2011. - 96 б.
6. Рысбаев С. «Кыргыз тили, адабияты мугалимдерине жүз кеңеш». - Бишкек, 2017.
7. Жанакунуова М.О., Аскарбек К.Л. Понятия компетенция и компетентность в образовании. / Наука, новые технологии и инновации Кыргызстана. - 2016. - №. 4. - С. 193-195.
8. Беделова К.А. Ознакомление студентов высших учебных заведений с понятиями «компетенция» и «компетентность» при изучении произведений поэтов письменников. / Наука, новые технологии и инновации Кыргызстана. - 2020. - №. 10. - С. 267-271.